

Algemene Beschouwingen 2017

Een virtuele reis over de N33 van de toekomst

Ik zet de auto stil naast de pomp in Hoogezand, draai de dop van de tank en vul de tank met waterstof. Er zijn andere plekken waar de waterstof inmiddels goedkoper te krijgen is, maar hier in Hoogezand waren ze de eersten die de nek uitstaken dus tank ik hier nog altijd. Mijn auto laat ik naar de Eemshaven rijden, het dashboard geeft aan dat dit langs de N33 gaat gebeuren. Ik leg mijn Ipad op schoot (oud ding - nog van vóór van de jaren twintig, toen ik lid was van de provinciale Staten van Groningen) en zie dat mijn collega's ook onderweg zijn.

Op de weg is het heel rustig, nu en dan een treintje met auto's die gebruik maken van elkaars slipstream. Ik rij langs de voormalige gaslocatie bij Zuidbroek. Achter Noordbroek zie ik in gedachten de juist van fundament tot toren gerestaureerde Fraeijsmaborg van Slochteren. Rechts zie ik windpark N33 Tussen de A7 en het dorp Meeden liggen. Al bijna dertig jaar oud en binnenkort afgeschreven. De meeste zullen worden afgebroken, misschien blijven er een of twee als herinnering aan de beginnaden van de energietransitie staan.

Bij een tussenstop begroet ik Hendri Meendering. Ook op weg naar de energieconferentie in Delfzijl. Wij draaien de N33 op: één van de eerste en grote iconische projecten op het gebied van duurzaamheid en ecologische inpassing. Ik hoor het gedeputeerde Staghoutwer nog zeggen: waar deze weg het Natuur Netwerk Nederland kruist moeten we zorgen voor goede passages voor flora en fauna. Dat kunnen we beter nu meteen goed regelen dan dat we dat achteraf moeten herstellen. Of zoals gedeputeerde Gräper het zei: "Dit moet een iconisch project worden."

De elektrische fiets van Harrie Miedema rijdt over de historische stadsweg richting Appingedam, terwijl ik mijn aantekeningen over de beginnaden van de energietransitie tevoorschijn haal ... ik begin mijn verhaal in 2017:

In 2017 wordt duidelijk dat de overgang naar duurzame energie geen project meer voor enkele hobbyisten is, maar dat het Parijse akkoord, dat in december 2016 werd gesloten ook echt tot uitvoering zou gaan leiden. De weigering van Donald Trump om uitvoering aan het klimaatakkoord te geven werd met zoveel hoon en afkeer wereldwijd ontvangen, dat duidelijk is: de knop is om. De energietransitie vindt al plaats. De winnaars van de toekomst lopen daarin voorop. De verliezers achteraan. Groningen wil hierin nadrukkelijk winnen. En wil het commitment duidelijk uitstralen de internationale klimaatdoelstellingen internationaal te willen bevorderen, en daarnaast met ambitieuze regionale doelstellingen voor de dag treden.

Van mijnbouwschade naar versterking van leefomgeving en economie

In 2017 zien wij de kansen om met onze provincie een mooie toekomst tegemoet te gaan. Groningen is getroffen door mijnbouwschade en dat doet véél met onze provincie en vooral de inwoners. Dat is bekend. GroenLinks wil de gaswinning fors verlagen.

De kans zit hem wat ons betreft in de versterkingsoperatie. Niet simpelweg verstevigen zonder een duidelijk visie op de toekomst, maar met een visie op versterking van onze leefomgeving en op versterking van onze economie. Dat kan door oude wijken een nieuwe impuls te geven. Energieneutraal uiteraard, met toekomstbestendige voorzieningen op het gebied van zorg en onderwijs.

GroenLinks is van mening dat de toekomst van onze provincie alleen regionaal vorm kan worden gegeven; dat hierbij gekeken moet worden vanuit een breed perspectief, waarbij verder wordt gekeken wordt dan alleen het herstellen en versterken van gebouwen; dat dit betekent een visie op wonen, werken en leven in een veilige provincie. Daarom zijn wij ook mede indiener van de motie die de SP op dit onderwerp namens vele fracties heeft voorgesteld.

GroenLinks realiseert zich dat grootschalige ingrepen in de woonomgeving van Groningers veel impact hebben, maar we willen de Groningers ook een duidelijk perspectief geven. De gaswinning heeft geleid tot veel problemen, maar wij zijn van mening dat we de komende jaren veel verder moeten kijken dan alleen het herstel van schade - dat moet goed en efficiënt worden geregeld - maar nog belangrijker is het versterken van woningen in een toekomstbestendige omgeving en wel zó dat het Groningen van de toekomst samen met de Groningers wordt opgebouwd.

In Groningen wordt het Groninger bod voorbereid om de kabinetsformatie te beïnvloeden: Groningen is jarenlang leverancier van fossiele energie geweest, maar nu ligt er concreet bod om van Groningen de energieregio van de toekomst te maken. De kennis is hier aanwezig, de infrastructuur en de mensen die er hun baan van willen maken. Laten we werk maken van een groene leefomgeving en van groene banen: inzetten op de transitie van fossiele naar biologische grondstoffen.

Groene economie

Een toekomst zonder fossiele grondstoffen biedt wat ons betreft ook volop kansen op werkgelegenheid. Werkgelegenheid die verschuift binnen de energiesector van fossiel naar duurzaam. Wind op zee en zonneparken vragen onderhoud en als elektriciteit een grotere rol gaat spelen zal ook aanleg en onderhoud van leidingnetwerken van groot belang zijn. Nieuwe banen, andere banen! Onderwijs kan hierop inspringen en Groningen loopt nu al voorop als we kijken naar hoogwaardige opleidingen op dit gebied. Het chemiepark in Delfzijl transformeert ook steeds meer naar de groene chemie, mede door de inzet van onze provincie op het gebied van circulaire en biobased economy. Allemaal stappen in een totale transitie van onze maatschappij. Winstbejag zal er nog steeds zijn, ook in de toekomst, maar als dit niet ten koste gaat van onze planeet is dat wat ons betreft een goede stap in de gewenste richting.

Het akkoord van Parijs

In juni hadden we in de staten André Faay op bezoek, directeur van de Energy Academy. Hij gaf een indrukwekkend college, waarin de noodzaak voor een snelle en totale Energietransitie wereldwijd onomstotelijk werd aangetoond. Als we niet heel snel in actie komen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie, dan zal de zeespiegel drastisch stijgen en verandert de biodiversiteit ingrijpend. De gevolgen zullen desastreus zijn. Maar, zo gaf Faay aan, het is nog niet te

laat. Als we snel in actie komen en stoppen met fossiele energiebronnen en overstappen op duurzame bronnen, dan is het tijd nog te keren.

GroenLinks is positief over de inzet van dit college van GS op het gebied van Energietransitie. De ambities zijn hoog en er gebeurt ook al erg veel. Het aantal windparken en zonneparken in Groningen stijgt snel. Ook energiebesparing bij het bedrijfsleven is een speerpunt. Bij de duurzame mobiliteit kiest Groningen voor waterstof als duurzame brandstof, vooral voor de bussen en treinen. In de toekomst zouden ook auto's in Groningen op waterstof kunnen rijden die wordt geproduceerd met behulp van overtallige windenergie op momenten dat er teveel van is. De Magnum-centrale van Nuon in de Eemshaven kan hier een belangrijke rol in gaan spelen. Heel mooi ook dat burgers meedoen via energiecorporaties, dat Groningen Seaports zich inzet en dat "zelfs" een organisatie als LTO-noord een programma lanceert om de landbouw in Noord-Nederland energieneutraal te maken.

De Gasunie werkt met drie leveranciers van waterstof samen in het project Hystock, om met zonne-energie waterstof te produceren waar auto's op kunnen rijden.

We zien dat een internationaal Akkoord - dat van Parijs - lokaal een enorme boost geeft. Lokaal vinden de contacten tussen bedrijven, instellingen, coöperaties en burgers plaats.

motie van GroenLinks "Groningen steunt Parijs"

Inpassing in het landschap

De Energietransitie is een grote omwenteling waarbij fossiele energie uit gas, kolen en benzine worden vervangen door duurzame energie uit zon, wind, biomassa en aardwarmte. Dit zal ook grote gevolgen hebben voor het landschap, zeker ook in Groningen.

Daar wordt op allerlei niveaus over nagedacht: de prijsvraag van de Biënnale Rotterdam van 2016 over het energielandschap van de toekomst nam hier een mooi voorschot op, al waren wij minder blij met al die windmolens die werden geprojecteerd in de Eems-Dollard.

De ruimtelijke gevolgen en mogelijkheden van de energietransitie zijn nog niet altijd volledig in beeld bij bewoners en bestuurders. Het is daarom belangrijk dat er met name lokaal meer inzicht en kennis komt over het ruimtegebruik van de energieproductie en bijbehorende energie infrastructuur. Naar verwachting betekent de energietransitie een overgang van centrale productie in grote energiecentrales en olieraffinaderijen naar meer kleinschalige en lokale productie in kleine wind- en zonneparken. In de nieuwe Omgevingsvisie zullen regels gesteld moeten worden aan die landschappelijke inpassing. GroenLinks is bereid om hieraan in samenspraak met burgers en andere partijen samen vorm te geven.

De uitdaging is om windmolens en zonneakkers een zodanige plek te geven dat deze goed in het Groninger landschap passen. Daarvoor is goed overleg met burgers en bedrijven noodzakelijk. Om die reden is de Provincie een brede dialoog gestart. Het proces is zo opgezet dat bewoners van deze provincie uitgebreid in de gelegenheid zijn gesteld om inbreng te leveren, maar ook kennis en informatie kunnen delen. De Gedeputeerden Homan en Gräper zijn de hele provincie doorgereisd om de meningen van mensen te peilen. Afgelopen maandag zijn de resultaten gepresenteerd en besproken.

Het is nu dertig jaar later. Het asfalt van de N33 steekt vlak voor Appingedam het afwateringskanaal bij Tjuchem over, we minderen wat vaart en zien de bloeiende oevers en de faunapassage die bij de verbreding van de N33 is aangelegd.

Als ik terug denk aan 2017, herinner ik me dat de grote zekerheden van toen zo nu en dan aan een zijden draadje hebben gehangen, bijvoorbeeld dat we allemaal dertig jaar ouder zouden worden, Harrie, Hendri en ik. Maar, dat de ontwikkelingen die zich toen aandienden op het gebied van de energietransitie echt onafwendbaar bleken, dat hebben we kunnen voorzien. Nuon die een ammoniakcentrale wil openen ten behoeve van de waterstofeconomie. RWE dat van kolen als brandstof af wil en Enexis dat zich voorbereidt op een verdubbeling van de vraag naar transportcapaciteit van elektriciteit als drager van duurzame energie. De enige die niet mee deed was de NAM, maar die is dan ook uit ons landschap verdwenen.

Als de kille rekenmeesters het toen al voorspelden, waarom hebben we zelf dan zo lang getwijfeld voor we deze ontwikkelingen als echt onafwendbaar zijn gaan zien? We hadden nog meer banen kunnen creëren, als we nog voortvarender te werk waren gegaan.